

KULTTUURI

Esimies **Sari Toivakka** (014) 622 260, Tero Karjalainen 622 255, Tomi Tuomaala 622 242. **Uutispäivystys:** 622 260, **sähköposti:** kulttuuri@keskisuomalainen.fi, **faksi:** 622 405, **osoite:** Kulttuuri, PL 159, 40101 Jyväskylä.

Hectorin jäähyväiskiertue syksyllä Jyväskylään

Helsinki: 60-vuotta täyttäneen Hectorin alias **Heikki Harman** jäähyväiskiertue "Näkemiin – kuulemiin" vie suomalaisen rockin ison miehen ensi syksynä yhdelletoista paikkakunnalle ympäri Suomea. Suositun muusikon ura alkoi

folk-singlestä *Palkkasoturi*, joka nousi alkuvuodesta listojen kärkeen Suomessa. Hectorin tunnetuimpia kappaleita ovat mm. *Lumi teki enkelin eteiseen*, *Asfalttiprinssi*, *Kuin-ka voit väittää* ja *Kuunnellaan vaan taivasta*.

Kiertue alkaa 16. lokakuuta Lahdesta ja päättyy 29. marraskuuta Helsingin Areenaan. Kiertueen muut paikkakunnat ovat Jyväskylä (Paviljonki 24.11.), Turku, Tampere, Seinäjoki, Rovaniemi, Oulu, Joensuu, Kuopio ja Lappeenranta.

Siili syntyi luennolla piirrellessä vahingossa.

Milla Paloniemi

Suomalainen pianisti voitti kansainvälisen kilpailun Espanjassa

HELSINKI
STT

Suomalainen pianisti **Uki Ovaskainen** voitti kansainvälisen Premio Jaen -pianokilpailun Espanjassa. Ovaskainen soitti finaalis-**Beethovenin** viidennen pianokonserton.

Ovaskainen sai palkinnoksi 25 000 euroa. Hän sai lisäksi 6 000 euron palkinnon parhaasta nykymusiikkiesityksestä.

Kilpailuun osallistui 27 pianistia 13 eri maasta. Ovaskainen opiskelee Hannoverin musiikkiyliopistossa jatkokoulutustinjalla.

Palkintoja tietokirjoille ja pokkareille kirjamesseilla

JYVÄSKYLÄ
Sari Toivakka

Suomen tietokirjailijat ry jakoi lauantaina oppikirjailijapalkinnon kuudelle kirjailijalle Jyväskylän kirjamesseilla. Palkinnon saivat FL, lehtori **Kari Bärlund**, lehtori **Tarja Folland**, lehtori, LuK **Olli Latva**, lehtori, FK **Hellevi Putkonen**, FM **Riitta Sillk** ja lehtori **Pirjo West**.

Laajasta ja ansiokkaasta opiteostuotannosta jaettava palkinto on suuruudeltaan 4 000 euroa.

Suomen kustannusyhdistys jakoi Kultapokkari-kunniamai-

nintoja 17 pokkarille. Tunnustuksen saaneiden kirjojen myynti ylittää 20 000 kappaleen rajan. Tunnustuksen saivat mm. **Lauren Weisbergerin** *Paholainen pukeutuu Pradaan*, **Juban Viivi** ja **Wagner, Parisuhteellisuusteoria** ja **Paolo Coelho** *Alkemisti*.

Jyväskylän kirjamesseilla käynnistyi ensimmäinen valtakunnallinen Pokkariviikko, jota vietetään 20.–29.4. Pokkari- viikon aikana myyntipisteet ympäri Suomen esittelevät laajaa pokkarivalikoimaansa ja luovassa on myös ennätysmäärä tarjouksia.

Vastapainona käsinsidottu kirja

JYVÄSKYLÄ
Kirsi Taivainen

Jokainen, joka on lukenut kirjaa, tietää miltä se tuntuu kädessä. Onko se miellyttävä vai luotaantumattava, onko päällyspaperit otettava heti pois, haluaako hais-tella kirjan sivuja.

Entä jos saisi valita käsillensä ja nenällensä sopivan kirjan; kannet ja lehtien materiaalin, värin. – Käsinsidottuun kirjaan voi valita materiaalit. Tyhjiin kirjaan voi kirjoittaa päiväkirjaa, runoja, reseptejä, kirjansitoja **Auli Hopia-Lönnqvist** kertoo Jyväskylän kirjamesseilla.

Hopia-Lönnqvist on sitonut kirjoja 16 vuotta. Työtilat sijaitsevat kodin yhteydessä Sumiaisten Syyvälän kylällä. Hän valmistuu kirjansitojaksi kirjansitojaksi Tyrvään käsi- ja taideolosuhteiden opintokeskuksesta 1999 opiskeltuaan alaa ensin eri opettajilla ja kursseilla. Harrastajille kurssit pitävät erilaiset kansalaisopistot, yksinäistä on Valamon luostarin kansalaisopisto.

Mikä kirjansidonnassa kiehtoo? – Käsillä tekeminen riemu, materiaalin tuntu ja kosketeltavuus. Kirjansivuihin käytetään erilaisia papereita, kannet voivat olla esimerkiksi nahkaa, kangasta, puuta tai muovia. Yksilöity käsityö luo vastapainoa kirjapainosta tulleelle kirjalle. Pienet julkaisut ja määrät sekä omakustanteet, joita kirjapainot eivät paina, voi tehdä käsinsidonnalla valmiiksi.

Auli Hopia-Lönnqvistille kirjan sitominen on erikoisosa; on onni saada tehdä käsityötä ja oman käden tulos on palkitsevaa. Asiakas saa kirjan, jollaista toista samanlaista ei ole.

– Työtä antavat minulle muun muassa kuntien ja seurakuntien kokouspöytäkirjojen ja paikallislehtien sidonta, erilaiset kirjojen sidoskorjaukset sekä yksityisten kirjojen sidonta, hän kertoo.

Taitoa ja luovuuden rytmiikkaa
Millainen on kirjansitomisen prosessi ja rytmiikka?

– Sarjoja ompelen ja teen sen ihmeempiä ajattelematta. Yksilöllisiin kirjoihin tai kilpailuihin osallistumiselle tarvitaan rauhaa ja aikaa.

Monet kirjat tehdään yksinkertaisesti arkit neulalla ja langalla yhteen sitomalla ja liimamalla niihin irtokannet. Vaativin ja haasteellisin on ranskalainen sidonta, jossa on yli 100 työvaihetta. Sidoskorjaukset vaativat alkuperäisen asun kunnioittamista ja joskus myös kokonaan uudelleen sitomista. Kirjojen ensisidontaan tarvitaan konservaat-torin koulutus.

Käsinsidottu kirja koskettaa ja puhuu omaa kieltänsä. Kirjansidonta on perinteisen sidonnan lisäksi käsillä tehtävää taidetta, jonka syntymäprosessiin tekijä jättää jälkensä. Mikä tekee kirjasta taiteilijakirjan?

– Kirjaa tehdessä voi käyttää taitoja ja luovuttua loputtomasti, eikä sitä sido kirjansidonnan perinteiset lait. Tulevaisuudessa toivoisin aikaa myös tälle alueelle, Hopia-Lönnqvist sanoo.

• Kirjansitoja Jyväskylän kirjamesseilla: Bookart/Terhi Hursti C2B, Kirjansitomo Hopia D20, Minna Ylönen C63.

Miksi siili kiroilee?

Milla Paloniemen sarjakuva **Kiroileva siili** vetoaa sisällämme asuvaan pieneen vihaiseen eläimeen.

JYVÄSKYLÄ
Elina Lappalainen

Kiroileva siili -sarjakuvan piirtäjä **Milla Paloniemi** kertoo olevansa "kuin puulla päähän lyöty" sarjakuvansa saamasta suosio-

– Tuntuu epätodelliselta, oudolta ja hämmäntävältä koko hössöty. Varsinkin kun olen aika epävarma ja ujo, niin tässä on ollut opettelemista, Paloniemi kertoo.

Jyväskylän kirjamesseilla tänään esintyvä Paloniemi tuli lauantaina Jyväskylään junalla suoraan Ylen suorasta tv-haastattelusta. Mediayhtytystä onkin viime kuukausina riittänyt.

Kiroilevan siilin nopea läpimurto on ollut huikaiseva. Aluperin netissä julkaistua sarjakuvasta alkanut Kiroileva siili komeilee maaliskuun Mitä Suomi lukee -listan ykkösenä. Pieni sarjakuva-albumi on ohittanut listalla muun muassa Finlandia-palkitun **Kjell Westön** *Missä kuljinme* kerran.

Kiroileva siili syntyi luennolla hieman sen jälkeen, kun Paloniemi oli aloittanut graafikon opinnot vuonna 2003.

– Se syntyi luennolla piirrellessä vahingossa.

Ilmiö syntyi internetissä

Paloniemi laitto siilisarjakuvia nettiin ja kannustavan palautteen innostamana jatkoi piirtämistä. Syksyllä 2004 Paloniemi oli Helsingin sarjakuvafestivaaleilla myymässä *Tassutellen* -sarjakuvansa omakustannetta, mutta ihmiset parveilivat hänen ympärillään kysellen siilistä.

Seuraavalla sarjakuvafestivaaleilla Paloniemellä olikin myytävänä itse valokopioitu ja

nidottu omakustanne Kiroilevasta siilistä. PAINOS VIETIIN KÄSISTÄ.

Seuraava askel oli laadukkaampi painettu omakustanne, jonka Paloniemi otti albumista viime syksynä. Siitä otettiin kolme painosta, jotka myytiin loppuun. Sitä myytiin myös Akateemisissa kirjakaupassa ja tammikuussa albumi oli Akateemisen neljänneksi myydyin teos. Tässä vaiheessa ei ollut enää yllätys, että Paloniemi teki kustannussopimuksen Sammakon kans-

– Mietin pitkään kannattaako tehdä kustannussopimusta kun omakustannekin myi niin hyvin. Mutta mulla menisi kaikki aika markkinoitiin ja albumien roudaamiseen, joten kustantajasta on iso apu. Omakustantamisessa ei kuitenkaan ole mitään vikaa. Siitä on hyvä lähteä. Ilmiö vaan kasvoi niin, että omat resurssit eivät riittäneet.

Kiroileva siili -ilmiö syntyi pitkälti netissä, jossa siilillä on edelleen kasvava fanijoukko. Uuden albumin myötä siili on tavoittanut myös niiden tietoisuuden, jotka eivät surffaa netissä.

– Lukijat samaistuvat vahvasti siiliin ja ajattelevat, että myös heidän sisällään asuu pieni vihainen siili.

Siilissä on särmää
Ärräpäitä päräyttävä siili on äkäsihyvästä huolimatta sympaattinen hahmo. Mutta miksi siili kiroilee?

– Koska sitä suuttuttaa. Siiliin viehätys piileekin luultavasti juuri vastakohdassa, joka syntyy kun viattomaksi ja suloiseksi mielletty, mutta piikkisä otus päästelee ärräpäitä oman takaa. Ylisöpöissä siilissä ei olisi särmää.

– Eläinhahmon kautta voi käsitellä rankkojakin aiheita pehmentänyt. On tärkeää, että hahmossa on ilmeikkyyttä ja on haasteellista saada inhimillisiä ilmeitä eläimelle, joka ei itsessään ole kovin ilmeikas.

Paloniemi kertoo ihailuvansa esimerkiksi monia Disneyn elokuvia, joissa on ilmeikkäitä eläinhahmoja. Yksi niistä on *Nemo etsimässä*, jossa niinkin ilmeettömän eläin kuin kala on saatu persoonalliseksi.

– Olen piirtänyt pienestä asti

Milla Paloniemi piirsi pieneä omia sarjakuvalehtiä kavereilleen. Nyt Kiroilevaa siiliä lukee koko Suomi. KUVA: RISTO AALTO

– Tyylini on kyllä ollut pienestä asti aika samanlainen. En ole ikinä lukenut kauheasti sarjakuvia, vaikkakin ihailen kaikkia suomalaisia piirtäjiä. Mulla ei kuitenkaan ole erityisiä esikuvia. Se on ollut mukavaa, että nyt kun olen päässyt sarjapiireihin ja tutustunut piirtäjiin, olen tutustunut myös heidän töihinsä.

Siili ei jää kertakäyttöiseksi

Kiroilevan siilin idea olisi hyvin kertakäyttöinen, jos sen idea jäisi siihen, että siili kiroilee. Uudessa siili-sarjakuvasta siilistä valotetaan myös muuta puolia ja siilillä on muutamia

pitempiäkin seikkailuja. – Aluksi niissä oli aika sama kaava eikä siilillä ollut vielä sellaista persoonaa kuin nykyisin. Nyt olen innostunut tuomaan siihen uutta, sillä ei se loputtomiin toimi samalla vitisillä, hahmosta voi saada paljon muutakin irti, Paloniemi arvioi.

Paloniemellä on jo suunnitelmia siilin tulevaisuuden varalle.

– Haluaisin kovasti nähdä sen sanomalehdessä julkaistuna sarjakuvana. Tällä hetkellä mulla on niitä niin paljon varastossa, että ei äkkiä tulisi hättää vaikka joku sanomalehti julkaisi sitä päivittäin.

Paloniemen kissa-koira -aiheista tassutellen sarjaku-

vasta on tulossa syksyllä albumi. Kiroileva siili puolestaan saanee jatkoa helmikuussa 2008.

Hän ei kuitenkaan näe itseään piirtämässä siiliä vielä viiden tai kymmenen vuoden päästä.

– En halua tehdä "karvisia". *Karvisista* näkee nykyisin että sen kaupallinen ja väkisin tehty. Haluaisin tehdä kuten **Bill Watterson**, joka lopetti *Lassin* ja *Leevin* piirtämisen ollessaan vielä huipulla.

• Milla Paloniemi: Kiroileva siili. Jyväskylän kirjamesseilla Paviljongissa sunnuntaina 22.4 kello 14.

• Kirjamesseut tänään klo 9–14.

Kirjamesseilta haetaan lukemista ja ideoita

JYVÄSKYLÄ
Petja Savoila

Jyväskylän ensimmäiset kirjamesseut soljuivat avauspäivänä leppoisan väljässä yleisömessessä. Yli sadan näytteilleasettajan ja lähes sadan kirjailijavieraan kirjamesseilla oli esillä myös värikästä ja eloisa keskisuomalaista kulttuuria, mutta tapahtuman valokeilassa oli silti itse kirja.

Veljekset Vaselinista kertomaan saapuneen **Juha Vuorisen** haastattelua seuranneille **Sanna Pasaselle** ja **Tomi Koskiselle** Kirjamesseut olivat ennen kaikkea paikka tehdä kirjalyötyjä.

– Ostoslistaa ei ole, katsotaan mitä löytyy. Opiskelijabudjetilla ei suuria määriä hankita, joten hyviä tarjouksia tässä etsitään, he kertovat.

Pariskunta oli jo etukäteen suunnitellut tulevaisuuksille. – Emme ole kiertäneet ympäri Suomea messeillä. Se, että kir-

jamesut järjestettiin täällä ratkaisi asian, jyväskyläläispari kertoo.

Jyväskyläläisen antikvariaatti

Katja Mäkinen sylissänsä puolivuotias Maaria-tytär haki kirjamesseilta ideoita.

Lukuhetken **Pekka Räsänen** ei ole lähtenyt messeille myymään kirjoja polkuhinnoin, mutta tarttuu silti mietitty.

Jyväskylän kirjamesseiden ensimmäisenä päivänä lauantaina Paviljongissa vieraili lähes 5 000 kävijää. KUVA: RIIKKA KAUKURIVAARA

– Meillä on tarkoituksella valittu tiukka valikoima tähän, mikä näyttää hyvältä. Nuorena di-varina tämä on oiva paikka saa-

da julkisuutta ja messujen paikallisuus oli myös tärkeää.

Puolen päivän aikaan kauppa kävi Lukuhetken pöydällä vilkkaana.

– Täällä on mielestäni onnistuneesti sijoitettu eri alojen näyttelupaniota vierekkäin. Tämä vetää meidänkin pöydälle sellaisia ihmisiä, jotka eivät ole niin antikvariaattikirjoista kiinnostuneita. Ei synny kuppikuntaisuutta.

Jyväskyläläinen **Katja Mäkinen** on lähtenyt puolivuotiaan **Maaria**-tytärtään kanssa messeille nauttimaan nimenomaan tapahtumasta.

– Kiva, että on tällaiset kirjamesseut. Aina olen lukenut Turun tai Helsingin kirjamesseista, niin onhan tämä nyt hienoa nähdä omin silmin.

Mäkinen oli saanut messeille vapaalipun, mutta tapahtumaan tuloa olisi harkittu muutoinkin.

– Kirjoja saa kirjastostakin. Täällä nämä ovat niin upeasti esil-

lä. Hankintojakin olen jo tehnyt, mutta etupäässä haen ideoita.

Kirjamesseilla alateemana on keskisuomalainen kulttuuri. Paikalliset yhdistykset ovatkin saapuneet messeille yli 50 yhdistyksen voimin.

– Kulttuuri on hyvä asia, jota pitää aina kannattaa. Totta kai täällä liikkuu paljon kulttuurinäkäläisiä väkeä, joten paikka on oivallinen näytelmäme mainostamiseen, kertoo Hermanni Hirven asun suunnastanut harrastajateatteri Pahnanhöj- jymäisten puheenjohtaja **Jari Määttä**.

Kesällä Viheläksessä esitettävää *Hermanni Hirvi* ja *oopperan kummitus* -näytelmää puf-faavat Pahnanhöjymäiset her-rätivät messeillä huomiota hil-peillä asuillaan.

– Täällä on leppoisa kotiku-tonen meininki. Täällä viihtyy ja yleisön kanssa pääsee hyvin kontaktiin.

– Käsinsidottu kirja voi toimia myös sisustus- tai taide-esineenä kodissa, kirjansitoja **Auli Hopia-Lönnqvist** sanoo. KUVA: RIIKKA KAUKURIVAARA